

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva :
Égész évre . 12.- kor. Negyedévre . 2.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő :
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó :
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve
Égész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Jönnek Tiszáék!

Debrecen, november 3.

Akik még elég tapasztalansággal rendelkeznek a magyar politikai élet terén, azok lelkesedve emlegették a béke sikerét. Akik még azt hitték, hogy egy szemernyi jó akarat van a kormánynak s az ennek parancsoló bécsi hatalmasságok részéről a magyar nép vágyait és további fennmaradását illetőleg, azok már a béke tárgyalások hírére is örömlüzeket gyujtottak. Akik még abban a balga hitben voltak, hogy Héderváry grófék megmerevítik egyetlen egyszer Bécsben a derekukat és a tisztességes kibontakozás mellett állást foglalnak, azok még utolsó percben sem gondoltak a bekövetkezett zavarokra. Akik azt hitték, hogy a hirdetett politikai program megtartása becsületbeli dolog, azok már esküdtek az egyedüli megoldás, az ellenzéki állásfoglalás megvalósítására.

Akik azt hitték, hogy az egyezkedés és megegyezés ne ma megalázást és összes nemzeti jogok és érdekek feladását jelenti, azok még bíztak a békés kibontakozásban.

S végül, akik úgy gondolkodtak, hogy nem a bihari terroré s erőszak uralkodik a munkapárton, azok alig sejtették a nagyhangú munkátalan munkások, a népjogok és nemzeti követelések elienségeinek diadalra jutását.

Mi kezdettől fogva reménytelenül néztünk a kísérletet, mert láttuk, hogy már a legelején

olyan tényezők állottak lesben, akik a megoldás egyedüli lehetőségének a választói jog megvalósításának halálos ellenségei.

A jóakarát állandóan harcban állott a rosszal. Végül is győzött az a tábor, amely a népek, a nemzetnek adni semmit sem akar, de az osztrák hadvezetőségtől semmit meg nem tagad.

Mindezekért természetesen az ellenzék a Hogy miért, miért nem, azt bajosan tudná megfejtetni éppen a kormány, mely eszközül adta magát Tiszáék fennhéjázó, erőszakoskodó csoportjának. Nem meri nyíltan bevallani, hogy a saját pártja, illetve e párt legzajosabb része akadályozta meg a béke létrehozásában. Nem meri megmondani azt sem, hogy a sok katonai felkinálkozásnak ime meglett az eredménye, — mert már a kilences bizottsági ügynevezett vivmányokat sem tudja hozni, hanem mûdezzért felelőssé teszi az ellenzéket. Csunya és minden egyenesség nélküli politika.

Hát már annyira vagyunk Magyarországon, hogy a legmagasabb helyen ülőknek sohasem sohasem szabad egy pillanatig sem igazat mondani?

Ki akar a kormány félrevezetni és ki előtt akarja a maga álláspontját tisztázni, az ellenzéket pedig befeketíteni? Ki hiszi el neki, hogy a békét komolyan akarta és mivel fogja ezt igazolni?

Tett-e csak egyetlen komoly lépést, egyetlen konkrét ajánlatot a harc megszüntetésére?

Hiszen éppen e küzdelem folyamán hangoztatták minden oldalról, hogy programot kibontakozási tervet a kormánynak kell adni s az ellenzéknek kötelessége azt elbírálni, elutasítani, vagy elfogadni.

Ezek a természetes dolgok azonban nehezen érthetőkké, sőt természetellenessé válnak ott, ahol minden a fejetejére van állítva, mint a kormányozni hivatott munkapártnak.

Nem is lehet másképp oly embereknel, akik még mindig nem a jelenben élnek, akik a derest tartják a legjobb közigazgatási eszköznek, a szolgabírókat a megye hajdújának s a szavazópolgárokat a deliquensnek, akit esetről esetre megfenygetnek.

Az ilyen gondolkodású urak — úgy látszik — vagy többségben vannak a munkapártnak, vagy a legnagyobb szájuk.

Az előbbi mindenesetre nagyobb baj volna, mint az utóbbi. Hogy a kiabálástól az ellenzék nem fog megijedni, az több mint valószínű, — tapasztalni fogják legközelebb Tisza István hívei.

Elvégre a kormány, jobban mondva Kuen-Héderváry kötelezettségben van Tisza Istvánnal szemben, ez most uralkodása utolsó napjaiban gavallér módjára meg akarja fizetni. Azaz, hogy a gavallérság díját a nemzet zsebéből óhajta fedezni. Az ellenzéknek és azoknak azonban, akik mindég előbbre helyezték a közjót, a magánérdekeknel, s akik éppen ezért a hangos és

Marokszedő . . .

Irta: Vályi Nagy Gusztáv.*

Marokszedő barna lányok, menyecskek
Ne nyomjátok mélyen le a gereblyét.
Felszedi az mind a kalászt
Nem lel majd a kis galamb egy szemet se!
Kürturbékolt majd előttünk
Ha a fejed ott pihen az ölemben?...

Buzaföldön lombos akáca áll ki
Hejh arató, Balogh Jankó vága ki,
Mire száll majd a fülmile
Estelként dalolva.
Ki altat majd bennünket
Rózsaszínű álomba?

Kaszás legény ne üss vassal kaszádra,
Éles hangját a fürjecske nem állja.
A fürjecske pitypalattját
Ha a fülünk nem hallja,
Hogy ébredünk fel galambom
Madárdalos, tulipiros hajnalba.

*Ennek a hangulatos, érdekes kis népdalnak a szerzője a tragikus véget ért hírneves debreceni költő: Vályi Nagy Gusztáv öccse, aki a legjobb uton halad a bátyja nyomdokain. — Több érdekes poémája jelent meg már eddig is a fővárosi lapokban.

Semmi sem lehetetlen.

Irta: ALBA NEVIS.

A fülke napsütött falán egy árnyékcsik suhant át s Pappné, aki ismerte ennek az utnak minden kanyarulatát, minden meglepetését, rögtön figyelmeztette is a hugát:

— Alagut! Csukd be az ablakot, Sári!

A lány egy erőteljes rántással felhuzta az ablaktáblát, azután visszaült a helyére, Mahler mellé. Tényleg, egy meglehetősen hosszú alagut-hoz értek s vagy tíz percig tartott a sötétség, melyet csak a Mahler szivarjának a fénye szakított meg. Sári kissé hátrahajította a fejét s hunyorodó szemmel nézte, olyan volt ez a szivar-tűz, mintha egy szem piros parázs égne valami óriási, fekete kemencében, ahol halott testvérei között egyedül ő viaskodik még az elmulással. Olyan volt, mint kicsinyítő üvegen át az izzó napkorong. Olyan volt, mint egy vágyódástól át-tüzésedett, csókoló, halványpiros száj. Olyan, mint a Gladiolus csukott bimbója . . .

Sári ez éjszakán keveset aludt s most az idegei, az agya a tulfeszültség lázában remegtek. Az este sokáig sétáltak pelyhestörzsű pálmák, vén babérfák között. Mindenki bucsuzott, sajnálták odahagyni a tengert. Ő nem. Ő arra gondolt: hátha otthon már várja valami nagy-szerű meglepetés; egy levél, egy üzenet. . . Hátha mindjárt az első nap, az utcán menet rákéklik a szeme valakinek, akit a tengerparton el kellett volna, de hajh! . . . Hátha mögötte szaporán koppan egy ismerős járású cipőpár? Hátha a válla fölé hajolva, mint egy puha, illatos nyíló akácvirágfűt — megcsiklandja a fülét egy csöndes köszöntés! És ujjongva készült és

csomagolt: csak haza, haza! A nénye kelletlenül nézte: mit akar ez a lány? Hová vágyik? Minek örül? Őt várja szomjas szívvel a hosszú számaözvegységben elgyötrődött ura. De ki várja Sarit? Nem használt volna a négy heti távollét? Az új környezet, a csónakázások, a sok udvarló és különösen Mahler? Ezt sehogyse hitte Pappné, aki a hugát elég józan leánynak tartotta ahhoz, hogy — ha egy buja csillogású felhőrongy és egy kézzelfogható lyoni selyem-szövet között kell választania, — nem a felleg után repes!

Mahlernek nagyszerű gyára volt Bécsben s a hófehér, karcsu fogvájóit ismerte az egész világ. És Mahler mindjárt az első napon föl-fedezte Sarit. Harminc esztendeje dacára, a nőket illetőleg egy aggasztán tapasztaltsága s egy milliomos csömöre ülte meg a lelkét. Valósággal irtózott már az egyformán porcellánbőrű, puha-kezü, illatos, szép, nagyvilági asszonyoktól, akik éretten, kínálkozó kigyótestüket nagy raffiniával kellették a vízben, meg a strandon egyaránt. Sarit mindjárt az első percben másnak látta; egy kicsit büszkének és hidegnek, erőteljesen tisztának, hisztéria nélkül valónak, s igen sokszor szomorúnak. Ezért hozták a tengerre is, a szomorúsága miatt; ki kellett volna pusztítani a lelkéből néhány ölelésnek emlékét, egy esztendő szerelem visszajáró kísérteteit, meg egy egész élet üszökké vált paraszát. (Soha ennél szomorubb, kegyetlenebb munkát!) A tenger, a hatalmas tenger gyöngye és erőltlen volt az emlékekkel szemben s Sári, szöke Bidermeyer-kontyára, fehér homlokára mind mélyebben, komorabban húzta fürdőkalapját s a hódítóan cigányos félfarcokra ügyet sem vetett.

erőszakos munkapárti klikk buzgó törekvéseit megakadályozzák, semmi okok arra, hogy e túrlmetlen urak hatalmi vágyának az országot áldozatul öbbsjék.

Hadd jöjjön az a hétfői, vagy bármikor ülés, melynek borzalmaival már előre fenyegetik a küzdő függetlenségi pártokat!

Még a nagy dobbal nem vertek meg ellenségeit, az ellenzék pedig már rosszabb időket is megélt.

Sőt látott már sokkal egységesebb kormány-pártot, mely bomlásnak indult, mikor a legelső sikertelen erőszakosságot látta. Hogy pedig a tüzködő sárkányok nem fognak-e odaát időközben szelid báránnyá változni, vagy pedig az éhes farkasok nem eszik-e meg alkalomadtán egymást, az majd elvállik.

Ez az egy heti szünet semmiesetre sem jelenti azt, hogy a munkapárt minden előzetes kikészítés, preparálás nélkül kész követni koronázatlan parancsolóját, Tisza grófot, aki sikeresen megnyergelte a kormány tagjait.

Hogy is mondják csak? A levest sem eszik olyan forrón, mint ahogy főzik...

De tegyük fel, hogy újabb november 18-át akarja Tisza előkészíteni. Vajon elképzelie-e, hogy egyáltalában normális parlamenti viszonyok állhatnak be bármiféle erőszakos eljárás után? El tudják-e hallgattatni lelkiismeretüket és becsületérzésüket azon munkapárti képviselők, akik nem az ő kegyelemkenyerén jutottak mandátumhoz?

Keserűen fogja tapasztalni még azt is, hogy a hála ismeretlen fogalom az oly embereknél, akik mindent az «én» szempontjából, az egyéni érdekekből néznek, s akik talán lehangosabbjai közé tartoznak gardájának, mert azt hiszik, övé a hatalom és dicsőség, viszont a legelső között lesznek azon futóknak, akik a levert vezért cserében fogják hagyni.

Már pedig Tisza István gróf nem nyerheti meg ezt a csatát.

Ellene van a jog, az igazság, ellene a politikai bölcsesség és higgadság.

Ellene egy nemzet összes vágyakozása, és

Mahlert izgatta a leány hidegsége; úgy járt mellette, hogy hetteken át valósággal leste a szavát, egy-egy meleg tekintetét és mikor utolsó este egymás mellett ültek a parton, farkasszem nézve az indulatosan viháncoló habokkal, kételkedve kérdezte:

— És csakugyan elutaznak holnap, Sári?

— Hála Istennek! — felelte könnyedén a leány.

— Akkor én se maradok tovább. Mit csinálnék itt, az üres sétatyon az unalmas hotelben? Hiszen ami kedves, szép volt, ami előttem vonzóvá tette azt a helyet, annak már ugyis vége...

Elhallgatott. A leány gondolata másutt járt: kis, bukdácsoló pontokat nézett; bubos sirály-fejeket, amint elmosódtak a messzeségben.

— Sári! — sugta újra a férfi s szinte len hangja egyszerre ellágyult, megremegett. Én elkisérem magukat egészen hazáig, ha úgy akarja.

A leány ránézett. Csak ebben a percben jött tudatára annak, hogy ez a férfi akar tőle valamit, hogy vágyiku tána s a szívéhez szeretne férni. Érezte, hogy becstelenséget követ el, ha reményt nyújt neki. Őszintén, komolyan fel kell előtte tárnia a valót:

— Nézze, én sohasem lehetek a magáé. Az én szívem összetörött hajóroncs már, se eröm, se kedvem új vágyak, új álmok tengerére evezni. Minden hitemet, minden érzésemet letékoztaltam másra... Magának csalásnál egyebet nem adhatnék.

De nem szólt; valam ikegyetlen öröm, valami pokoli gyönyörűség fogta el, láttára kigyuladt szemének, vonagló ajkának. Az ósaszonyban rejlő kigyó simaságával komédiázott:

reménysége, — ellene az egész becsületes világ.

Mellette csak a fanatizmus, a nemzet eddig is csak jogtalan kiváltságokat élvezett önző kis töredéke, az elfogultság, mellyel az ország és nép jogait nézte. A korrupció, mellyel megvásárolta a nemzet lelkiismeretét, a terror, mellyel üldözte a becsületes meggyőződést, a megálázkodás, és felkínálkozás felfelé, s a határtalan gőg lefelé.

E két ellenfél fog egyritással megközelebb megütkezni.

Majd meglátjuk, hogy annyira sülyedt-e Magyarország, hogy Tiszának jog igazat adni, vagy végre tökéletesen kiirtja a gyomot a magyar politikai életből?!

Tisza István a képviselőház elnöke.

Ujabb béketárgyalás előtt.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök tegnap este Budapestre érkezett és ma délután már megkezdődtek a politikai tanácskozások. Ma délután megjelent a miniszterelnök-nél Lukács László pénzügyminiszter és Návay Lajos a képviselőház alelnöke, akikkel a miniszterelnök külön-külön beható tanácskozást folytatott.

Délután folytatta a miniszterelnök megkezdett tanácskozásait és pedig saját miniszter-társával, akiket értekezletre hívott magához.

A miniszterelnök táviratilag Budapestre kérte gróf Tisza Istvánt, aki ma este érkezik geszti birtokáról. Tisza István jelenlétére azért van szükség, mert a miniszterelnök a holnap nap folyamán, de legkésőbb holnap este értekezletre hívja össze a munkapárt vezetőfőfiát és nagyon természetes, hogy erről az értekezletről Tisza István nem hiányozhatik.

Annál kevésbé, mert ő van kiszemelve arra, hogy azt a tervet, amely a hárszabályok erősebb kezelésével igyekszik a parlament megbomlott rendjét helyreállítani, végrehajtsa.

A munkapárt vezető férfival holnap tartan-

— Adja rá szavát! Nagyszerű lesz... ha elkísér és nem törődik vele: a pokolba visze az ut, vagy a menyországba!

Gödörös kis kezét a férfi felé nyújtotta, kacagott és halkán, ígéretszerűen mondotta újra:

— A menyországba...

Amikor az utolsó alagúthoz értek, Mahler a sötétség védelmében egészen közel simult a lányhoz. Fogta a karját s a fejét csaknem a vállára hajította. Boldog vakságában úgy érezte, joga van ehhez, az érzései, meg egy, még nem egészen tisztázott, de rövid idő, pár óra, esetleg pár perc múltán napnál világosabb alapon. Sári kicsit huzódott; fázott, mert eszébe jutott a másoknak, az egyetlennek, az igazinak érintése, csókja. Gyöngéd, de vérforaló simulásai és szerette volna valahogy kellő tapintattal, durvaság nélkül eltolni a Mahler fejét. És egyszerre valam ielkifurdalást is érzett, amint a komoly, sötét, férfias arc melege áttört a batisztbluza ujján és megperzselt a vállát. Elgondolta, hogy amaz talán csak frázisokat, néhány színes, tetszetős, de értéktelen szó-kagylót nyújtott neki. Egy kis könnyed szeretkezést, beváltatlan ígéretet, semmire sem kötelező vallomást. Ez — úgy lehet — a gyöngyöket hozza, talán még nyers állapotban, de hamisítatlanul, becsületesen. A lelkét, a lelkének egy egész életre szóló érzését s odaadását... És Sárinak mégis úgy fáj a szíve és úgy szenvedett, mintha azzal a férfifejjel egy egész emberiség martiriuma nehezédnek a vállaira.

Egy közbeeső kis állomáson k i kellett szállniok, hogy ott töltsék az éjszakát. Papp már várt rájuk, izgatottan, mint egy vőlegény: fe-

dő értekezleten valószínűleg az a nézet fog felülkerekedni, hogy a békepróbálkozásoknak immi értelme nincsen, és hozzá kell látni a többségi akarat bármilyen eszközökkel való érvényesítéséhez.

Ebben az esetben az elnökválság máh a jövő hét első napjában elkerülhetetlen lesz és befejezett tény, hogy Berzeviczy távozásával gróf Tisza István kerül a ház elnöki székébe, hogy az ő ismert erőszakosságával próbálja legyűrni az ellenzékét.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

Munkáslakások építése és egyebek.

A debreceni kereskedelmi- és iparkamara 1911. évi november hó 9-én, csütörtökön délután 3 és fél órakor székháza tanácstermében (Djác-utca 69. szám) rendes közgyűlést tart, melyre a kamara tagjait tisztelettel meghívja.

A közgyűlés napirendje a következő:

Elnöki előterjesztések: Beöthy László kereskedelemügyi m. kir. miniszter üdvözlése. — Debreczeni Lajos alelnökké választásának megerősítése. — Jelentés a kamara házépítéséről. — Országos statisztikai értekezlet a drágaság ügyében. — Ipari továbbképző tanfolyamok a kerületben. — A kamara téli háziipari tanfolyamai.

Titkári jelentés az ügyforgalomról.

Miniszteri elintézkedések: A III. osztályu kereseti adó-teher tetemes fokozása. — Nagybányai gazdasági iskola kiállítási segélye.

Allamsegélyes ügyek: Elintézkedések. — Uj kérelmek.

A kamara 1912. évi költségelőirányzata.

Kereskedelmi alkalmazottak továbbképzése.

Mozgalmak munkáslakások építésére.

Vegytisztító és kelmefestő iparok képesítéshez kötése.

Textilipari szakiskola létesítése Nyiregyházan.

Ösztöndíjak.

Báró Wodianer-féle segélydíjak. — Rendkívüli ösztöndíj kérések.

Vasut, posta, táviró, távbeszélő ügyek: Fellek értesítése az áruküldemények megérkezésé-

hérőlza-csokrot hozott s úgy átölelte aszonnyát, mintha hazáig el se akarná eresztetni...

Bementek a vendéglőbe; villaszerű, folyondárral befuttatott ház volt s az udvara valóságos paradicsom; csupa virág, csupa falusiasság. Terebélyes fa tövében fehéren terített, kerek asztal, az asztal közepén üvegbura alatt égő gyertya. Ide letelepedtek Pappék. A házaspár szorosán egymás mellé, Sári a törzsének dölve, Mahler kissé ügyefogyottan. A konyhábl friss zsir szaga áradt s pár perc múltán már hozta a pincér a porlós burgonyával koszoruzott rántott csirkét.

Vacsora után kedvesebb lett a hangulat, a férfiak a szép, rubintsínű, zamatos borral folyton kocintgattak:

— Iszom — mondta Mahler — arra, aminek én az életben, a multban és a jelenben egyaránt mindent köszönhetek: éltetem a véletlenséget!

Főlemelték a poharukat:

— Mindnyájunk kívánsága teljesedjék! — tette hozzá Papp céltatosan.

Ittak az éjszakában a kellemes, enyhe mámor pillangói röpködtek az üvegbura körül.

Sári azonban józan maradt, sőt az impresziók miatt szomorú. Elképzelte, hogy milyen szép lehetne az élet, milyen szép lenne, ha itt, mellette, a szomszédja helyett más valaki ülne: egy szőke, mosolygószerű más, ak itán játszana a szavával, mint tengerparti kavicscsal a fürdőző gyerek, de aki, ha végigvonná az uja hegyét az ő mezitelen karján, ezzel a pusztá érintéssel, a világ legszilajabb boldogságát lopná a szívébe.

Papp az asszonyához hajolva, sugdosódott, Mahler is közelebb húzta a székét a leányhoz: — Olyan furcsát gondoltam — mondta. —

ról. — Vasuti sulhiányok. — Vasuti kocsihiány. — Az új telefonszabás tervezete.

Vásár-, vám- és helypénz szabályrendeletek: Debrecen országos vásárainak 1912. évi határnapjai. — Aknasugatag két új országos vásárja. — Balkány község vásár áthelyezése.

Ipari és kereskedelmi jogvélemények. Kérelmek kamarai segélyekért. Indítványok.

Az olasz-török háború

Új expedíciós seregek.

Frankfurt, nov. 3. Milanóból táviratozza a Frankfurter Zeitung tudósítója: Miután bebizonyosodott, hogy az expedíciós sereg, amely mindössze két hadosztályból áll, nem elegendő Tripolisz meghódítására, sőt még csak a partvidéket sem képes biztosítani, az olasz hadvezetés sűrűn felfegyverezte a harmadik hadosztályt s már el is küldte a harctérre. Ez a hadosztály a 18., 22., 53. és 99. gyalogezredéből van összetéve. Most mozgósítja a hadügyminisztérium a negyedik hadosztályt, amely a legrövidebb idő alatt szintén utnak indul Észak-afrikába. Ehhez a hadosztályhoz több alpesi vadászosztályt is csatolnak, amelyeket az osztrák határról vontak vissza. Két hadtestparancsnok megy ezzel a negyedik hadosztállyal Tripoliszba.

A tripoliszi flotta kicserélése.

Berlin, nov. 3. Az olasz kormány elhatározta, hogy a Tripolisz előtt álló olasz hadihajók legnagyobb részét kicseréli. Mozgósította a haditengerészet tartalékát és ezt küldi le Tripoliszba. Ezenkívül 35 ágyunaszád már elindult Tripoliszba. Ezek az ágyunaszádok tulajdonképpen nem alkalmasok rendes tengeri hadjáratra, csakis parti szolgálatra. A Tripolisz előtt cirkáló hajóhadból csak a régi páncélosok maradnak ott, míg a modern hajók Aubry admirális vezetése alatt már október 30-án elhagyták a tripoliszi kikötőt. A hajók parancsnokai lepecsételt utasítást kaptak és így nem tudni, hogy hova mennek.

Egy római távirat szerint az olasz kormány a már régebben bérbevett kereskedelmi gőzösöket ágyukkal és ideiglenes védőpáncélokkal látta el és csapatszállításra, postára és fel-

Mi volna, ha m i ketten most egyedül járnánk a Lidót és összesimulva ketten néznénk a hotel egy ablakán át az éjszakába?

Sári kacagott:

— Be merész a fantáziája!

— Lehetetlen volna? — kérdezte forró hangon Mahler s a terítő alatt örült szenvedélylyel szorította a lány kezét. — Lehetetlen, mondja!

— Most, — gondolta Sári — most mondom meg neki az igazat. Gyalázatos volna, ha tovább ámitanám. Ha a néném agyonver, ha botrány lesz is belőle, még akkor is megmondom!

Már belekezdett, amikor félbeszakította valami: odagát a konyhában, egy pántlikás hajú gyermekleány — nyilván a korcsmáros leányát, a Mózes ötödik könyvéből silabizált, az asztalra könyökölve:

— Megbüntetem az atyját vétkét, a gyermekében, harmad- és negyediziglen.

— Igaz — gondolta megadással Sári — igaz bűnhődik az egész emberiség század- és ezeriziglen. A szerelemben főképp! Kergetjük egymást, mint a csillagok és elmulunk anélkül, hogy élénk egymást; mint a csillagok. Ő más után fut, én utána és Mahler én utánam. Ahogy én meggyötöröm ezt, úgy meggyötör engem a másik, mialatt ő maga is szenved egy harmadik ártal... Ez így volt és így lesz örökké!

— Lehetetlen? — kérdezte Mahler harmadszor is és már sápadtan.

— Dehogy! — felelte Sári, aki már nagyot kifáradt és szeretett volna a harcok után megpihenni. — Az életben, édes barátom, semmi sem lehetetlen!

derítő szolgálatra alkalmazta a Tripolisz és Szicília közötti vizeken.

A kijátszott nagyvezír.

London, nov. 3. A Daily Telegraph mai száma feltűnést keltő leleplezést közöl arról, hogy milyen ügyetlenül és könnyelműen viselkedett a német diplomácia a török fővárosban a háború kitörése előtt. Hakki pasa nagyvezír feltétlenül megbízott báró Marschall német nagykövetségben s vakon követte tanácsait. Báró Marschall mindig azt hajtogatta, hogy Olaszország nem fogja fegyverre vinni a konfliktust s megnyugtatta Hakki pasát, hogy Tripolisz miatt még csak egy gyalogezredet sem fog mozgósítani Olaszország. Így történt aztán, hogy Hakki pasa semmiféle készüléket nem tett s az északafrikai tartomány ugyyszólván védtelen maradt. A német diplomácia szégyenletesen kompromittálta magát s ennek tudható be, hogy Said pasa szakított a német befolyással s most egyedül a francia nagykövetre hallgat.

Az olasz nagykövet Aehrenthainál.

Bécs, nov. 3. Avarna herceg, Olaszország bécsi nagykövete tegnap délután meglátogatta gróf Aehrenthal közös külügyminisztert és több mint két óra hosszat tanácskozott vele. Ez a látogatás nagy feltűnést keltett diplomáciai körökben, mert kétségtelenül a tripoliszi háborúval van összefüggésben. A Vaterland ma reggeli száma azt írja, hogy az olasz kormány tekintettel a Tripoliszban felmerült váratlan nehézségekre, hajlandó a béketárgyalásokra és közvetítésre szólította fel az osztrák és magyar külügyi kormányt.

Ezt a jelentést kiegészíti a Berliner Tageblattnak következő konstantinápolyi távirata:

«Itteni diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint a hatalmak most már elérkezettnek látják az időt arra, hogy a közvetítés munkáját ismét megkezdjék.»

Vilmos császár, mint gyáros.

Igy kell reklámot csinálni!

Vilmos császár, a németek sokat szereplő uralkodója, ismét a maga felséges személye felé terelte a közérdeklődést.

Ezuttal nem mint szónok, sem mint hadvezér, sem pedig mint esztétikus, hanem mint élelmes üzletember mutatkozott be a nagy nyilvánosság előtt.

A népszerű császárnak Németország egy kis városában, Cadinenben modern berendezésű hatalmas porcellángyára van s ez a gyár szállította legutóbb a Kempinski-féle híres berlini étterem falainak majolikaburkolatát.

Tegnap Vilmos császár a hadügyi és vasúti ügyi miniszterek kíséretében megtekintette az éttermet, és amikor megnyerte tetszését az izléses burkolat, hogy elragadtatással kiáltott fel:

— Ez a terem fogja megalapítani a gyáram sikerét.

A császár most a tulajdonoshoz fordult és tanácsot adott neki, hogy milyen függönyök illelenek legjobban a majolikaburkolathoz, majd a miniszterekhez fordulva, megjegyezte:

— Kíváncsi vagyok, hogy a Kempinski-féle nagy rendelés után most már önök közül ki fogja cadineni gyáramban a legközelebbi nagyobb rendelést tenni.

Az egész idő alatt feltűnően élénk és vidám volt az uralkodó s látható büszkeséggel szemlélte az ő gyárműveit. Jobb reklámot ennél a kirándulásnál nem is csaphatott a gyárnak s ha ez a történet Magyarországon, a mi királyunk-

kal esett volna meg, — egészen bizonyos, — hogy ott már tíz esztendőre el volna látva a cs. és kir. porcellángyár az udvari tanácsosfelöltek megrendeléseivel.

A németek azonban számítható emberek, akik a császárral is csak akkor lépnek üzleti összeköttetésbe, ha az üzleten nem a császár, hanem ők nyernek.

SZÍNHÁZ.

Ma, 1911 november 3-án, pénteken: Ujdonság! Itt másodsor! Ujdonság!

HÁROM FELESÉG.

Operette 3 felvonásban. Irta: Bauer Gyula. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerette: Lehár Ferenc. Rendező: Kassay Károly. Karmester Schusztner József.

Személyek:

Turi János	Kassay Károly
Lóri a felesége	Borbély Lili
Coralie, illetanár	Beleznay Margit
Olivia, szálloda tulajdonos	Csanády Irma
Hüneberg báró	Deésy Alfréd
Adhemar Ricardon őrnagy	Falussy István
Sadi Baba	Máthé Gyula
Zvirina hivatalnok	Balogh Gyula
Wollrath hivatalnok	Perényi Kálmán
Róza, a Lóri szobaleánya	Kassagné
Alice, az Olivia szobaleánya	Ligetiné

HETI MŰSOR:

SZOMBATON: Három feleség, operett. VASARNAP: délután Millió, bohózat; este: Három feleség, operett.

HÉTFŐN: Eleven ördög, operett.

KEDDEN: Tökéletes szerelem, bohózat.

SZERDÁN: délután: Fösvény, vágjáték. Ifjúsági előadás. Este: Tökéletes szerelem, bohózat.

CSÜTÖRTÖKÖN: Artatlan Zsuzska, operett.

PÉNTEKEN: Nincs elvámolni valója? Bohózat.

SZOMBATON: Taifun, színmű.

VASARNAP: délután Hoffmann meséi, operett; este: Nagyapó, népszínmű.

Három feleség. Ma este kerül színre Lehár Ferenc operettje harmadszor B) bérletben.

Cigányszerelem. Vasárnap este a Cigányszerelem operett kerül műsorra. A múlt évi idénynek ez az elsőrangú kasszadarabja ez alkalommal kerül színre először az idei szezonban esti előadásban. A kiváló szép operettett pompás szereposztásban állítja színre az igazgató. Zorikát Zilahyné S. Vilma, Józsi cigányt Falussy István, Körösházi Ilonát Borbély Lili, Jolánt Csanádi Irma, Jolent Solti Ernő, Kajetánt Máthé Gyula, a korcsmárost pedig Ligeti Lajos játsszák. A gondosan összeállított előadás élvezetes estnek ígérkezik, mely iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik.

Vasárnap délután. Vasárnap délután az Artatlan Zsuzska operett kerül színre a címszerepben Beleznay Margittal.

Eleven ördög. Conti Józsefnek az idén felélevenítt kiténő operettje hétfőn kerül színre az idei évadban másodsor. A pompás operett szereplői ugyanazok lesznek, mint a multkorai repriz-előadásán voltak.

Taifun. Lengyel Menghértnek a Taifun című világhírű színművét szombaton eleveníti fel a színtársulat. Tokerámót Zilahy Gyula játssza.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája**

Darabos-utca 7. sz. a.

JÉZSUITA AKNAMUNKA Debrecenben.

Irtta: **DOMOKOS JENŐ.**

I.

Tegnap eszembe jutott egy régi eset. Vagy negyven évvel ezelőtt történt. Akkor még id. gr. Andrássy Gyula volt a magyar miniszterelnök és honvédelmi miniszter, b. Eötvös József volt a vallás- és közokt. miniszter és az eleven megtestesült Tripartitum Deák Ferenc volt az akkori kormánypártnak, az úgynevezett deák-pártnak a vezére. Ekkor jött haza Párisból Csernátónyi Lajos és megalapította az igazán véresszájú lapot, az Ellenőrt. Tiszáknak a kedvenc lapját. Ezen lapban Csernátónyi megtámadott mindent és mindenkit, ami és aki útjába jutott. Egyszer rutul és teljesen alaptalanul megtámadta Deák Ferencet is. A főbbi dolgot gr. Andrássy elhallgatja. De ezt már nemes igazságérzete nem bírta eltűnni. Kitért beöle. Amint az országházban találkozott Csernátónyival szokása és természete ellenére megtámadta Andrássy Csernátónyit s emlékezetem szerint körülbelül ezeket mondta neki. Te olyan vagy mint egy veszett kutya. Mindenkit megtámadsz. Van okod rá, vagy nincs. Az okot talán csak te egyedül tudod. Most is az öreg Deákot a leg-rutabban és legigaztalanabban támadtad meg. Hanem én előre figyelmeztetlek, az én nevemet ne vedd sem dicsérőleg, sem gyalázólag tollad alá, mert velem megjáród. Kutjakorbáccsal verlek el, mint egy kuttyát, vagy lelőlek, mint egy veszett ebet. Ekkor említette fel a menekültek ezüst kanalát is. És a következmény? Soha Csernátónyi Andrássyról nem írt. Ez esetnek megfordítottja jutott most eszembe, midőn ide s tova járkálék a napokban a városban. Én, ha riok, hacsak lehet, neveket nem említek, amennyire lehet, tárgyilagos szeretek lenni. De az

igazságból aztán nem engedek semmit.

Igy tettem a multmapi egy évi kereskedelmi női tanfolyam ügyében is. Megírtam mindent legjobb tudomásom, legjobb meggyőződésem szerint. És mi lett az eredmény? Sokan olvasták, sokan elolvasták azt komolyan s helyeselték is azt! De sokan nem is olvasták, csak hallották s nem helyeselték azt. Nem helyeselték, sőt rosszalják azért, mert nagyon általánosságban írtam az egyéves női kereskedelmi tanfolyamok kellékeiről és nem adtam külön utasítást, milyennek képzelném tehát én a jó női kereskedelmi tanfolyamot? Továbbá azt mondják a nem helyeslők, hogy van az, hogy épen az apácák női kereskedelmi tanfolyamát támadtam meg és nem a másikat. Miért tehát épen csak azt? És nem a másikat is? Én a kérdés második részére megfelelttem már az előbbi cikkben. De indirekte fogok erre azáltal is felelni, hogy felelek a kérdés első részére.

Tehát miért bírálok és nem támadom az apácák egyéves női kereskedelmi tanfolyamát? Erre is feleltem már részben, midőn határozottan kimondottam, hogy én felekezeti kereskedelmet épügy, mint felekezeti tudományt nem ismerek. Aki vagy az egyiket, vagy a másikat, pláne fennhangon és tüntetően hirdeti, az tévedésben van és másokat is megtéveszt. Már pedig a kongregáció hibás elveinek telített apácárdától hogy várhatja valaki, hogy ott nem felekezeti elvekkal telt tudományt és kereskedelmet tanítanak és hirdetnek? Senki sem taníthat mást, mint amit ő maga tud. Már pedig az apácákba intézeteinkben zsenge koruktól

kezdve a legelfogultabb vakbuzgóságot, felekezeti elfogultságot gyújtát, gyümöcsölték be. Arra, csakis arra tanították és tanítják legfőképp az újabb és legújabb korban, hogy csak

a róm. kath. egyház az egyedül üdvözítő

egyház. Egyedül a róm. kath. egyház tanai és úgynevezett hitelvei fejezik ki Istennek és az emberiségnek megváltó Istenembernek akarátát. Akik ezt nem követik, azok Isten akarata ellen. Tehát annak éppen nem tetsző dolgokat cselekszenek. Hogy várhatják, hogy reményelhetik tehát ezek, hogy a kegyelmes Isten őket különös kegyeibe fogadja? Hogy várhatják, hogy reményelhetik tehát ezek, hogy az egyedül csak a róm. kath. egyháznak kiváltságos tulajdonát alkotó örök üdvösségnek és a földi boldogságnak valamikor joggal részesei lehetnek? Óh nem! Ezek, a pogányok és eretnekek, mind boldogtalanságra vannak rendelve a földön és örök kárhozatra vannak ítélve a másik világon!

Azért mindenki, aki a földön könnyű boldogulását és biztos és zavartalan előbbmenetelét várja és óhajtja, kövesse a jezsuiták és az általuk alakított és alapított kongregációk tanítását. Legyen teljes és odaadó bizalommal Barkóczy iránt. Bizonyára boldogul! Biztos előbbmenetele! Akár érdemli, akár nem. De különben semmiesetre! Hát egy

ilyen hitelvekkel telített intézet

tanítónőinek vezetésére helyén van-e, szabad-e egy intézetet biznunk? Egy oly intézményt, melybe a jövő nemzedék anyái hallgatják azon tanítványokat, melyekre gyermekeiket fogják és kell tanítani és nevelniök, az igazi lelebarátú szeretetre és az önzetlen hazaszeretetre?

En hátaozottan azt mondom. Nem! És ismét nem! Ha ezt feltűrjük, vétkezünk önmagunk ellen; vétkezünk a jövő nemzedék békés boldogulása ellen; de vétkezünk a hagyományos magyar történet és szabadelvűség ellen. Szóval tétlen tunyaságunkat megérezzük mi és utódaink. Tehát megsínyli a magyar haza! Ez megint új ék akar lenni a magyar és magyar között! Ez mindenütt csunya és otromba dolog. De a legszerencsétlenebb gondolat épen Debreczenben, hol eddig a különféle vallásfelekezetek a legszebb békességben és a legnagyobb egyetértésben éltek és működtek egymás mellett, nem zavarva egymás, a köz boldogulására. Emlékszem én még arra az időre, amidőn az egyházak három képviselője Révész Bálint ref. püspök, Huzly róm. kath. plébános, kispripost és Kardhordó bácsi piarista rektor-direktor a legszebb barátságban éltek egymással úgy, hogy minden teendőt közösen beszéltek meg. Közös egyetértéssel intéztek el. És nem tudtak semmi a felekezeti versengésről és felekezetek harcáról! Sőt azt is tudom, hogy a református püspöknek katolikus szakácsnője volt. Huzly plébánosnak és a piaristáknak pedig ev. ref. vallásu házvezetőjök vala. Ezt nem valami érdem dologot említem. Csak azért hoztam fel, hogy jellemezzem a régi és a legújabb kor szellem közötti iszonyú különbséget!

Nézzük tehát most azt, kik és mi ennek az oka? Egész addig, míg Wolafka Nándor a kultuszminiszteriumból Debreczenbe ki nem helyeztetett nagyváradi kispripostnak és debreceni plébánosnak, Debreczenben a vallásfelekezetek a legszebb egyetértésben éltek a városban és a

városnál. Ő azonban alig melegegett meg, azonnal a legnagyobb buzgalommal és áldozatkészséggel kezdte meg missió működését. Egylet után egyletet alakított. Mindnyájában minél több hivatalnoki állást szervezett. Számított az emberek hiúságára. És ügyesen kiaknáta ezt. Talán sehol az országban, kivéve a jezsuiták által teljesen megszállott városokat, nincs annyi cifránál cifrább katolikus egylet, mint itt Debreczenben! Minthogy pedig eme csupa külsőségeknek és formaságoknak kedvezőtlen talaj a puritán protestáns szellem; megkezdődött

az ellentét a protestánsok és katolikusok között.

Ehhez járult még Wolafka térítői buzgalma. Ő mindenu tat és módot felhasznál, hogy híveinek számát bárholonnan és bármiképp szaporítsa. E célra nem sajnálta a pénzt sem. Hisz tudunk eseteket, hogy pénzzel segélyezett egyes más felekezeti, leginkább nőket, kik később hívévé lettek. Ezt tehette a kispripostság jóvedelméből.

Az is igaz, hogy néha csalódott számításában. Mint például akkor is, midőn a polgári házasság és anyakönyvvezetés tervezetét a püspököknek a püspökség elnyerése reményében elárulta. Mert a vége címzetes püspökség lett. Így történt vele Debreczenben is. Egy anya két leányával a legjobb híveinek mutatták magukat. Folyton jártak misére s predikációra. Wolafka különös kegyét élveztek. És a vége? A vége az lett, hogy egyháznak két erős oszlopát a két leány kirántotta. Denikve nincs az a jezsuita fufang, melyen túl ne tegyen az asszonyi fufang! Szóval

a csendes és tiszta vizet felezavarta Wolafka.

De ő mégis sima és előzékeny volt mindenkivel szemben. Leereszkedő nyájassággal le tudott kenyerezni mindenkit. Neki megbocsátottak oly dolgot is, amit másnak nem bocsátottak volna meg! Szóval ügyes, ép azért veszedelmes ember volt. Amit vallása, vallási meggyőződése érdekében tett, azt nem bánom. Kinek kinek legyen az ő hite szerint. De azokat a hókusz-pókuszokat, melyekkel ő a népre akart hatni s melynek utóljára ő maga is áldozata lett, nem tudom elhallgatni. Mire való volt az, ha nem szemfényvesztésnek, hogy ő gyalog, mint állítják, mezitláb ment Mária-Pócsra a bucsujárókkal. Mire jó ez? Kiváanja ezt az Isten? Jobbá vagy okosabbá lesz ezáltal az ember?

De most én nem vallás-philosophiai értekezést akarok írni, hanem azt akarom kimutatni, kik és mi volt az oka a régi béke megzavarásának? Talán sikerült kimutatnom, hogy ezek egyike Wolafka Nándor volt!?

A szoba titka.

Mit keresett Szász Ilona Debreczenben.

Óh, mért nem következik Hamvazó szerda a Halottak napja után, hogy hamut hinthetnénk a fejünkre, megtéphetnénk a ruháinkat, megkondhatnánk a harangjainkat, s gyszompába vonhatnánk be ezt az egész várost. Óh, világoku ra, be nagyot vétkezünk most is! Itt volt, itt járt közöttünk, levegőt szívtünk vele, igen, a város falai látták őt, őt, a legnagyobb «Ó»-i, nos, ki mást: mint Szász Ilonát. A város falai látták őt, sőt voltak, akik egy előkelő, karsu autó mély ülén is látták, csak mi voltunk vakok, hogy nem vettük észre, nem borultunk előtte földre s nem csókoltuk meg a lábait nyomát...

Ha most színes iniciálékkal ékes kriniká-

nak sorait vetnénk pergámentre, ebben a hangnemen folytathatnánk a siralmak éneét a végtelenségig, de most vesszük csak észre, hogy itt tulajdonképpen egy modern és érdekes riportról van szó.

A riport hőse nem lehet más, mint a Gerbeaud-kuplé legbájosabb előadója: Szász Ilona.

A rendőrségen, a szállodai bejelentési lapok között akadunk erre a kedves névre s miután hamarosan konstatáltuk, hogy Szász Ilonának erre a látogatásra semmi különösebb, legáltalában nyilvános oka nem volt, — legelsőrangú kötelességünknek tartottuk a szállodai szoba titkát kinyomoznunk.

Azt talán mondanunk sem kell, hogy a szállodasi zemélyzet hallgatott mint egy kiválgított sir november elsején. Más forrásokat kellett tehát felkutatnunk, s hosszas fáradozás után, ime van szerencsénk tudtul adni, hogy nyomozásunk sikerrel járt. Megállapítottuk, hogy a művész nő éjjel 2 óra 11 perckor érkezett Debrecenbe. A vonatnál elegáns kék automobil várta. A sofförnek már szólni sem kellett. Tudta az utat.

A művész nő könnyedén leszállt s mielőtt fellibent volna a szállodába, a portás szobájában kitöltötte a blankettát:

SZÁSZ ILONA

színésznő

BUDAPEST

Ez az egyetlen jel, amelyet maga után hagyott. Másnap nem reggelizett. Az ebédjét felhozatta a szobájába.

Délután — most már csak konflison — kihajtatott az állomáshoz lefátyolozva és 4 óra 25 perckor visszautazott Budapestre.

Hogy közben mik történtek a szálloda szobájában azt igazán nem hozhatjuk nyilvánosságra.

Attól félünk azonban, hogy a legközelebb Szász Ilona már annyira diszkrét lesz, hogy nem is tölti ki a szállodai lapot az utókor és a mi számunkra.

Szintelen riportok.

Apróságok innen-onnan.

Szenvedő arckifejezéssel lépett be a Hungária kávéházba egy színész. Leült a megszokott helyére és a homlokát masszírozta.

Egy másik részvételleljesen kérdezte:

— Mi bajod?

— O A fejem... a fejem...

A barátja megszánja, kivesz a zsebéből egy aszpirinté s átadja.

— Parancsolj. Vedd be ezt, mindjárt elmúlik.

— Hadd el — panaszkodik a másik — már kettőt bevettem.

— És nem használt?

— Nem... Még mindig nincs meg a házbérem.

*

A Royal kávéházi telefon fülke mellett idegesen várt egy fiatalember, hogy telefonozhasson. De a fülke el volt foglalva. Egy másik fiatalember beszélgetett már egy negyed óra óta. A fülkéből szakgatottan hallatszottak ki a szavak.

— Ugyan ne keresse magát... Jöjjön el... Okvetlenül szeretnék magával találkozni... Hát eljön... Mikor?... Az késő... Délután öt órakor.... Hol? Megálljon csak. Valami jó helyet kellene kieszelni.

A fülke előtt ácsorgó fiatalember figyelemmel hallgatódzott:

— Ahá randevu — gondolta magában — no megállj, majd adok én neked.

A telefonáló fiatalember tovább beszélt:

— Hát jó lesz a Nagytemplom mellett? Hejyes. De ott legyen. Pál

A randevu órájában elsőnek az a fiatalember volt ott, aki kihallgatta a beszélgetést. Mohón várta, hogy megzavarhassa a találkát.

Egyszerre jött a másik fiatalember. És nem sokára jött még valaki, aki egyenesen a fiatalemberhez tartott. — Egy fináncz volt.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Református templomainkban vasárnap, 1911. év november 5-én prédikálni fognak a következő lelkészek: A Nagytemplomban Sebestyén Jenő budapesti tanár; a Kistemplomban 9 órakor Dicsőfi József lelkész; a Kistemplomban 11 órakor Bartha Dezső segédlelkész; a Kossuth-templomban G. Szabó Gábor lelkész; az Ispotályi templomban Demeter Gyula lelkész; a Városi Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár; a Csapókerti imaházban Kovács János vallás okt. lelkész; a Homokkerti imaházban Boér Károly vallásokt. lelkész.

— **Nőgyűleti díszközgyűlés.** A Debreczeni Jótékony Nőgyűlet 1911 november hó ötödikén délelőtt 11 órakor, a városháza dísztermében díszközgyűlést tart, amelynek tárgya: a koronás arany érdemkereszt átadása Fráter Erzsébet elnöknek, kit, a közjótékonyaság terén szerzett érdemei elismerésül, Öfelsége 1911 augusztus 10-én kelt legfelsőbb elhatározásával, kitüntetett. A jótékony nőgyűlet választmányának határozatából: Dr. Darabos Jenő, titkár. Sass Béláné, alelnök.

— **Az erdőfelügyelőség hivatalos helyisége.** A kir. erdőfelügyelőség hivatalos helyisége folyó évi november hó 1-től kezdve a Vigkedvű-mihály-utca 11. számú házban lesz.

— **Árutorlódás Debreczen állomáson.** Értésítjük a t. szállító közönséget, hogy az áruforgalom akadálytalan lebonyolítása érdekében további intézkedésig a Debreczen állomáson leadásra kerülő és a dijszabási határozmányok értelmében négy napi fekbérmertességet élvező teherdarabárúk üzletszabályzatunk 80 § és dijszabás I-ső rész B) szakasz J—XI. fejezet b) pontjában kedvezményezett négy napi fekbérmertességet a zárt raktárakban való árutorlódás miatt negyvennyolc órára leszállítjuk. A kereskedelemügyi magy. kir. miniszter urnak folyó év június 23-án kelt 42.256—III. számú rendeletében gyökerező ezen intézkedésünk 1911. év november hó 4-én lép életbe. Az üzletvezetőség.

— **Sajtóper a Panter miatt.** A mult évben nagy cikk jelent meg «A Nap»-ban a Panter hadihajón történt állítólagos borzalmakról és a matrózok lázadásáról. A haditengerészet parancsnoka, gróf Montecuccoli tengernagy felhatalmazására a budapesti kir. ügyészség sajtóper indított A Nap ellen. Mára volt kitűzve az esküdtszéki tárgyalás, amelyen a cikk szerzője kijelentette, hogy a tudósítás minden adata valótlan, se zért bocsánatot kért mindazoktól, akiket meghurcolt. Erre dr. Balás Elemér kir. ügyész a vádat elejtette s a bíróság megszüntette a további eljárást.

— **Az osztrák vasutasok mozgalma.** Bécsből jelentik: Az osztrák vasutasok mozgalma ismét veszedelmes kezd lenni. A Gautsch-kormány lemondásával tárgytalanokká váltak azok az ígéretek, melyeket a kormány a vasutasok kívánásainak teljesítésére vonatkozólag tett. — Ezért a vasutasok bizalmi emberei tegnap ülést tartottak és azt határozták, hogy ha november 7-ig nem kapnak kívánásaikra vonatkozólag kielégítő választ, megkezdik a passzív rezisztenciát.

— **Ferenc Ferdinánd és a lengyel nemesség.** Érdekes ünnepség volt a mult hónap utolsó napjaiban gróf Poticki Román landschuti birtokán. A lengyel főur vendégül látta Ferenc Ferdinánd trónörökösét. Ugyanekkor azonban a legkiválóbb lengyel nemesi családok fejei, a Radvizil, Cartoriska, Lubomirski, Zamojski, Tarnowski és Micielski családok egy-egy tagja szintén megjelent Poticki kastélyában, úgy, hogy együtt volt ott az egész galíciai lengyel főuri társaság. Valóságos hódoló ünnepet rendeztek a lengyelek a trónörökösnek és mikor ennek híre Bécsbe eljutott, a császárvárosban mindjárt politikai jelentőséget tulajdonítottak a látogatásnak.

— **Az Izs. Nőgyűlés t. tagjainak figyelmébe.** Értésítetnek a t. nőgyűlési tagok, hogy a vasárnapi közgyűlés nem mint rendesen a hitközségi tanácssteremben, hanem a Deák Ferenc-utcai izr. templom udvarán levő polgári leányiskolában fog megtartatni. Ez uton is felkérjük a t. tagok, hogy a téli multság ügyét is tárgyaló közgyűlésre minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

— **Az eladósodott hivatalnok.** A Császárfürdő egyik kabinjában ma délelőtt mellbelötte magát Gál Béla, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási részvénytársaság hivatalnoka. Gál családjaival Ujpesten a Kossuth-utcán az 52. számú házban lakott. Könnymű, költséges természetű ember volt, aki boldogtalan családi életet élt. A hivatalában folyton előlegeket, segélyeket, tisztviselőtársaitól váltóalírásokat kért és meg is pumpolta kollegáit. A boldogtalan családi élet és az eladósodás elkeserítette Gál Bélát, aki ma délelőtt a Császárfürdő 3. számú kabinjában magára lött; súlyos sérülésével az Irgalmasok kórházába szállították. Több levelet találtak a kabinban. Az irások a feleségének, a fiának, Gál Jenő távirásznak, aki a nyugati pályaudvar postahivatalában dolgozik, dr. Domony Móricznak, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság vezérigazgatójának és a rendőrségnek szólnak.

— **Az izr. nőgyűlet közgyűlése.** A debreczeni izr. nőgyűlés rendes évi közgyűlést tart november hó 5-én vasárnap délután 4 órakor a Deák Ferenc-utcai izr. templom udvarán levő izr. polgári leányiskola rajztermében. Tárgysorozat: 1. Elnöki évi jelentés. 2. Az 1910. évi zárszámadás és felmentvény megadása. 3. Számvizsgáló bizottság választása. 4. Az 1912. évi költségvetés megállapítása. 5. Téli multság rendezése. 6. Esetleges indítványok.

— **Betörés egy szabóüzletbe.** A debreczeni ügyészségnél jelentést tett ma a sámsoni csendőrség arról, hogy Frommer Izidor szabó üzletbe betörték. Frommer Izidor délelőtt bezárta a boltját és hazament. Mikor délután visszatért, meglepetve látta, hogy a boltot kifosztották. A betörők kiásták a ház falát s a nyert résen hatoltak be a szabó üzletbe, ahonnan posztót és kész ruhákat, nadrágot stb. elvittek. A vakmerő betörőket keresi a csendőrség.

— **Egy fiatal leány halála.** Súlyos csapás érte Füredi József zenetanárt és családját. A kérélteletlen sors kiszakította a boldog, meghitt családi körből egyik gyermekét, a 16 éves Margitot. A szép leány csak rövid ideig volt beteg s tegnap éjjel meghalt. A mélyen sujtott család iránt városszerte igaz és őszinte részvét nyilatkozott meg. A kora ifjúságában sirba szállott leányt ma délután helyezték örök nyugalomra.

— **Szöknek a katonák.** Makóról jelentik: A szegedi 46. gyalogezredből egymás után szöknek meg a katonák. Rövid egy hét alatt tegnap már a negyedik legény szökött meg. Az ezredparancsnokság kérésére csütörtökön a makói rendőrség letartóztatta Jágor János 22 éves katonát, ahonnan keadden megszökött és Makón tonát, aki október hó elsején rukkolt be ezredbujkált. A rendőrségnek azt vallotta, hogy az altisztek kegyetlenségét nem bírta elviselni és azért szökött meg.

— **A jászolhoz láncolt feleség.** Rémregényre illő kegyetlenségről kaptunk hírt, mely nemcsak a házastársi szeretetet, de az emberiség fogalmát is arculcsapja és egy megtévelyedett ember vadságáról tesz tanúságot. Borbély József szamospályi gazdálkodó az illető, aki feleségét eddig ismeretlen okból jászolhoz láncolva tartotta a baromistállóban, ahol a szegény nő elméje is megzavarodott s testileg annyira elgyengült, hogy mozdulni is alig tud. Az előjáróság e vadságról értesülve személyesen győződött meg. Az emberi érzéseiből kivetkőzött ember ellen az eljárás megindult.

— **Szénne égett juhászegény.** A nagybányai Borpatak telepen őrizte a juhot Turdea Mihály juhászegény, ki a legelőn kunyhót is emelt magának. Este tüzet rakott a kunyhóban s majd elaludt. A tüztől azonban meggyült a kunyhó, mitől a juhászegény ruhája is tüzet fogott s ott megsült és másnap már csak megszenesedett holttestét találták meg.

— **A vizontlátás.** Aradról jelentik: Erdősi György aradi államvasuti altiszt nemrég meg-nősült és fiatal felesége a napokban hazament szülőihez Szegvár csongrádmegyei községbe. A fiatal asszony ma Aradra visszajött és a lakást bezárva találta. Erdősné az ajtót betörette és férjét az ágyban holtan találta, átmetesztet nyakkal. A rendőrség kinyomozta, hogy Erdősit Nagy Mária szakácsné ölte meg, mivel Erdősinék házassága előtt viszonya volt.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Egerből jelentik: A tiszaszőlősi határban, Elek István nagybirtokos Töldjén gőzekével szántottak. Egy Kálmán Lajos nevű tiszai ember sokáig nézegette a munkát, mikor pedig közelébe érték a gőzek a gőzek, h. elen a gép elé vetette magát. Az ekevas ketté vágta a derekát. A szerencsétlen ember, aki alighanem elme beleg volt, szörnyet halt.

— **Tréfából lelőtte.** Bajáról jelentik, hogy amikor Eiselt János az állami tanítóképző-intézet első éves növendéke az iskolába ment, — szemben jött vele egy 10—12 évesnek látszó fiu, aki hirtelen egy flobert-pisztolyt rántott elő és Eiselt Jánosra lőtt. A lövés fején találta Eiseltet, akit súlyos sérülésével a kórházba kellett szállítani. A fiu, aki valószínűleg csak meg akarta ijeszteni Eiselt, elfutott és eddig még nem sikerült kilétét megállapítani.

Aváros parlamentjének új képviselői.

Bizottsági tagválasztások.

November hó 16-án fognak lezajlani a városi bizottsági tagválasztások. Talán rosszul fejeztük ki magunkat, amikor azt mondtuk, hogy «le og zajlani.» Az ideai bizottsági tagválasztások rendkívül csendesek lesznek. A függetlenségi párt paktumot kötött a városi párttal, hogy Debreczen város sok közügyét, a jövő nagy munkáját pártharcok nélkül, minden kicsinyes elfoglaltságtól menten küzdhessük meg.

Most már mindét párt megejtette a jelöléseket, úgy, hogy a közös lista készen áll.

E szemit a jelöltek névsora a következő:

CSAPÓ-UTCA:

Geréby Pál, Jászi Viktor, Böszörményi Imre, Bácsi András, Kovács János, Kiss Gyula dr., Ifj. Schwartz Vilmos, Varjas János, Váray János.

PÉTERFIA-UTCA:

Török Péter tanár, Márton Imre, dr. Haendel Vilmos, Ménes Mihály, Jóna János, Thieszen Arthur, Kertész László, dr. Lukács Béla.

HATVAN-UTCA:

Kovács Lajos, Mike Ferenc, Salánky Ferenc, Szatmári Ferenc, Szilágyi Bálint, Nagy Pál, Sarkadi Ferenc, Szücs István, dr. Moskovics Miksa.

PIAC-UTCA:

Csanak János, Ifj. Horváth János, dr. Szöllős Dezső, gróf Degenfeld József, dr. Balkányi Miklós, Márk Endre, dr. Popper Alajos, Grósz-Nagy Ferenc, dr. Deseő Kálmán.

KOSSUTH-UTCA:

Dicsőfi József, dr. Körösi Kálmán, Herczeg János, Rochlitz Arthur, Juhász Ignác, Pethő István, Varjassy Imre, Kelemen Gábor.

VARGA-UTCA:

Jánosi Zoltán, Eckstein Márk, Révi Nándor, Pálfi Gábor, Poroszlav László, Zelinger Ede, dr. Kovács József, Gáspár Géza dr.

Amint a bizottsági tagok jelöltségi listájából láthatjuk, úgy a függetlenségi párt, mint a városi párt szerencsés kézzel választotta meg a maga embereit. A városi közgyűlésbe csupa olyan emberek fognak bekerülni, akiknek el-tökélt céljuk dolgozni városunk jövőjeért.

Borzalmak a harctérről.

Gazdasági romlás Olaszországban.

Turinből táviratozzák: A Stampa tudósítója jelenti, hogy az expedíciós sereg Tripolisban tömegesen végezteti ki az arabokat. Több mint ezer darab asszonyt lőttek agyon lőszer-csempészésért.

— A mieink könyörtelenül torolják meg az arabokon árulásukat — így szól a tudósítás. Magam is végignéstem több kivégzést. Egy férfit feleségével együtt statarialiter halálraítéltek s mind a kettőt nyomban kivítették a vesztőhelyre. Az arabs házaspár bámulatos hősiességet tanúsított. A katonák már töltöttek s ők mosolyogva néztek egymásra, kéz a kézben, összecsokolóztak. Elhangzott a vezényszó és a férfi holtan rogyott össze, az asszony görcsösen szoritotta férje kezét s támogatta estében. A következő sortüz halálosan találta az asszonyt. Több golyó járta át fejét s agya kilocsant. Aztán következett a sorban egy aggastyán férfi. Szótalanul, erős léptekkel ment a vesztőhelyre. Még el sem takarították a három holttestet, már kihozták a negyedik elíteltet, egy fiatal embert s mialatt vele végeztek, a katonák megragadtak egy éltes arab asszonyt, letépték róla a ruhát s odakötözték meztelenül egy gerendához. A mieinknek szemébe nevetett, mikor céloztak rá. Ennek az asszonynak is az volt a bűne, ami a többinek, hogy ruhájába varrva patronokat csempészett ki a városból a törököknek és az araboknak. Katonáink vérszomjúság, mert a boszu tüzeli őket és ha a tiszték nem tartanának szigorú fegyelmet, agyonlőnének minden mohamedánt Tripolisban. Ma véletlenül két görögöt is kivégeztek.

TÁVIRATOK.

Angol-német barátság.

London, nov. 3. Tegnap négyülés volt a Mandshion-Houseban, ahol a lordmayor nagy beszédet tartott az angol-német kibékülés érdekében. Hangsúlyozta, hogy Anglia népe nem azonos azoknak a sovínisztáknak táborával, akik a Németország elleni gyűlöletet szitják. Határozati javaslatot terjesztett a gyűlés elé, melyben felhívja a kormány figyelmét arra, hogy szün-

tesse meg azt az impressziót, melyet az angol kormány magatartása Németország jogos törekvései irányában keltett. Nagy-Britanniának egy felelős testülete sem óhajtja elvitatni Németországnak azt a jogát, hogy résztvegyen a nemzetközi kérdések elintézésében és magának gyarmatokat szerezzen.

A Nobel-díjak.

Stockholm, nov. 3. A fizikai Nobel-díjat az idén minden valószínűség szerint madame Curie kapja meg, aki már egyszer elhunyt férjével osztozkodott a díjon. Az irodalmi díjra két jelölt van: Maurice Maeterlinck és Schönhiert Károly osztrák író, a Hit és haza szerzője.

Mészárlás Kinában.

Peking, nov. 3. Rémes vérengzésről ad hírt egy ideérkezett hivatalos távirat. Az eset Senziben történt, ahol a szorongatott császári csapatok segítséget kértek a kormánytól. A kormány egy ezredet küldött, melyről az volt a hiedelem, hogy hü császárpárti. Az ezred megérkezett Senzibe, de a lázadók pártjára állott. Megtámadta a császári csapatot, elpusztította a kormányzó palotáját, a kormányzót s egész családját és több mint ezer mandsut legyilkolt. A lázadók a kormánycsapat tábornokát is megölték.

Sangkai, nov. 3. A gyapottraktárak szövetsége határozatilag kimondta, hogy a későbbi szállítási határidőkre kötött szerződéseket a forradalom miatt nem ismeri el.

Az olasz-török háború.

Berlin, nov. 3. Benghaziból jelentés érkezett Konstantinápolyba, hogy az olaszok tegnap két órányira a várostól csapatokat akartak paraszállítani a hadihajók ágyúinak fedezete alatt. Sakir bey vezetése mellett a törökök az araboktól támogatva, megtámadták az olaszokat, s kényszerítették őket, hogy visszatérjenek a hadihajókra. A törökök olyan biztos hatással agyuzták az olasz flottát, hogy az kénytelen volt messze eltávozni a parttól. A Benghaziban levő olaszok halálos fenyegetéssel kényszerítették tisztjeiket, hogy vigyék őket vissza a hadihajókra. Benghazit most bekerítve tartja az egyesült török és arab sereg, amelynek két vezére Jussuf Setven képviselő és Murat mutessarif. Enver bey vezeti a hadi operációkat, s az ő terve szerint kerítették be a törökök a várost.

Megtámadott detektív.

Lodz, november 3. Három ismeretlen ember az utcán megsebesített egy titkosrendőrt. — Uldözöbe vették a merénylőket, akik egy házba menekültek és onnan lövéseikkel hat járókelőt megsebesítettek. A házat, ahol a merénylők elrejtőztek, rendőrség vette körül.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

— Déli zárlat. —

November 3.

Az árak 50 kilogramonként	
buzs októ.	11'93—11'92.
buzs ápr.	—'—10'40.
rozs októ.	8'14— 8 10
zab május.	—'—'—'—
zab októ.	9'54—'—'—
Tengeri szept. 1911	—'—'—'—
Tengeri máj. 1912..	9 45— 9 40.

Értéktözsde. Magyar hitelrészvény 843' —
Osztrák hitelrészvény 648' —

o Főmunkatárs o
VOITH GYÖRGY.

1442. v. k. szám.
1911.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 2248/2. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Wodiáner F. és t. cég részére debreczeni lakostól 152 korona tőke, ennek 1911. év márczius hó 23. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 65 korona 06 fillér perköltség erejéig 1911. évi augusztus hó 8-án bíróilag felülfoglalt és 2490 koronára becsült áru cikkek és az üzleti berendezésekből álló ingóságok **1911. évi november hó 11-én délután 4 órakor** kezdetét veendő és Csapó-utcz 77. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1911. évi okt. hó 13.

Olah Géza
bírói kiküldött.

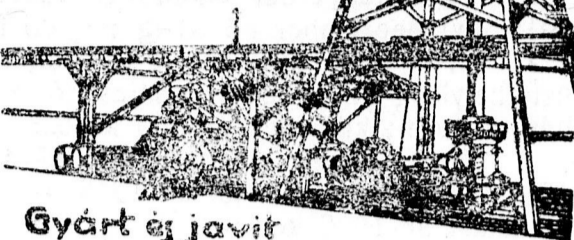

Legpon-
tosabb **Órák**
legolcsóbban
GASPARIK ADÁM
órák és ékszerésznél
Hunyadi-utca 12. szám és fióktulaj
Szent-Anna-utca 2.

LAPP HENRIK
MELYFÚRÁSOK
magyar részvénytársaság
BUDAPESTEN

Iroda: Győr
v. Csabagy-utca 3. X. kőbányai út
Telefon 414 (Helyettesítő telefon: 1542)

ELVÁLLAL
MINDENFÉLE FŰRÉSŐMŰ
a legnagyobb mélységig
minden célra

Gyárt és javít
MELYFŰRÁSI GÉPEKET, SZERSZÁMOKAT
ÉS ESZKÖZÖKET.

Legjobb referenciák!

Saját szabadalmazott gőzgéppel
poloskairtást felelőséggel
nyugdíjas **lakások pormentesítését**
is, villany porszívó géppel elvállalom.
KISS GYULA, Csapó-utca 44. sz.
Parkett-kezelést villany parkett-géppel
szolid árbau vállalom. Telefon 878. sz

Kérje a 727. telefon számot

Ártatlan ZSUZSI operett
gramofon lemezeit

Molnár Testvérek
nél

Gramofon, varrógép, kerékpár nagy raktára és javító műhely.
Villamfelszerelési cikkek raktára.
Volframm égők 2 kor.

Arroba Wine Compagne

WIEN.

Közvetlen behozatal!

Elsőrangú beszerzési forrás!

Ajánlja garancia mellett nagyon finom, Ó, raktározott, spanyol és portugáli tiszta és valódi borát, különösen pedig

Gyógy- és Csemegeborait

MALAGA, MADEIRA, SHERRY, PORT, MARSALA
LACRIMAE-CHRISTI, WERMOUTH ÉS COGNAC-JAIT.

Eladás literes és féliteres üvegekben eredeti áron.

Poharanként kapható Debreczenben, Ifj. Weichinger Károly Hungária kávéházában

Miért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et?

Mert

szépfényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a

legkényesebb izlést kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,

mint egy más doboz

30 fillér-ért

ebben a drága világban az egyedüli

olcsóság

Apró hirdetések.

Tíz szoty 50 fill, minden további szó 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Verbóczy-utca 12. sz. házban modern 4 szobás lakás kiadó.

Egy jó családból való fin férfi szabó tanulmányt teljes ellátással felvétetik Hatvan-u. 6. sz. alatt. Ugyanott egy társasági jótétemény is felvétetik.

BOR! Borivó, vendéglősök turkosságára hozom, hogy főleg természetes, tiszta fajdokokat különösen áron beszerezhetek. Ó-fehér, zöldes, hektója 60 korona, vörös zamatos 58 korona, fekete bikavér 65 korona. Rentálható 50 literes hordók is. Meggyőződésből önkéntesültem, de természetem 5 kilogrammos postamintát a kormányra küldök. — Cím: Park Utca Bor-kereskedő, Gyula.

Zsigmondmesterek csizmaszárba való papírost kő és mázsánszárba olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírzületében Piac-utca 12.

Növények, virágok

telelésre és gondozásra

a Rabkertbe elfogadtatnak. Bejelentések a debreczeni törvényszék fogházfelügyelőjénél teendők meg.

16,318 - 1911.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy az alább megnevezett bolt és lakhelyiségek bérbeadására a **folyó 1911. évi november hó 14-ik napján, azaz kedden d. e. 9 órakor** a városháza nagytanács-termében nyilvános árverés fog tartatni.

A bérbeadandó helyiségek a következők:

1. A nagyerdei Vigadó és Leveles-szín az 1913. évi január hó 1-től 1915. évi december hó 31-ig terjedő három évre; kikiáltási ár 4000 korona.
2. A Simonffy-utcai 2-ik számú városi bérházban levő 14-ik számú üzlethelyiség az 1912. évi május hó 1-től 1915. évi május hó 1-ig terjedő három évre; kikiáltási ár 500 korona.
3. A Fűvészkert-utca 7-k számú házban levő összes helyiségek az 1912. évi május hó 1-től az 1915. évi május hó 1-ig terjedő három évre; kikiáltási ár 1000 korona.
4. A Gólya-utca 2-ik számú házban levő összes helyiségek az 1912. évi május hó 1-től 1915. évi május hó 1-ig terjedő három évre; kikiáltási ár 800 korona.
5. A Kut-utca 140 sz. házban levő helyiségek az 1911. évi november hó 15-től 1914. évi május hó 1-ig terjedő időre; kikiáltási ár 500 korona.
6. A Vörösmarty-utca 13. sz. házban levő helyiségek az 1912. évi május hó 1-től 1915. évi április hó 30-ig terjedő három évre; kikiáltási ár 2600 korona.

Az árverelők tartoznak az árverés napján a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben az árvereltető bizottságánál letenni.

Az árverési feltételek a számvevőségénél a hivatalos órák alatt 8-1-ig az érdeklődők által megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1911. évi október hó 20-án tartott üléséből.

A Városi Tanács.

Folyó évi november hó 7-től
Papir-, író- és rajzszerkereskedésemet
 a fényképészeti szaküzlettel
a Takaréks- és Hitelintézet
Piac—Csapó-utca sarkán levő palotájába (Piac-utca 12.)
helyezem át.

Tisztelettel **HOROVITZ ZSIGMOND**
 TELEFON 330.

Költözködés miatt leszállított árak!